

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНО АКТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Інноваційно активні підприємства є найбільш конкурентоспроможними та мають значно більше шансів вижити на ринку в умовах жорсткої конкуренції. Зарубіжний досвід переконливо свідчить про те, що інноваційні підприємства виконують дуже важливі функції в економіці розвинених країн. Країни-лідери мають головну перевагу – нове підприємницьке мислення і свідомість, що сформувалися у багатьох громадян в останні десятиліття. Інноваційна психологія гармонічно об'єднує діяльність урядових структур, бізнесменів, учених і фінансистів [2, с. 30].

Першою країною, що зрозуміла важливість даного процесу була Японія. Як наслідок, саме це призвело її до числа світових лідерів у галузі інноватики.

За результатами проведених досліджень кількість інноваційно активних підприємств Хмельниччини в динаміці зменшилася. Якщо 2010 року вона становила 60 одиниць, то 2019 р. – лише 10 (табл.1).

Питома вага інноваційно активних підприємств у загальному виробництві всіх підприємств Хмельниччини також знизилася. Якщо 2010 року її величина становила 16,9%, то 2017 – 5,7%, а 2019 р. – 6,6%. Ситуація трохи покращилася і є надія на відновлення даного процесу.

Кількість упроваджених нових видів інноваційної продукції (товарів, послуг) в динаміці зменшилася. Так, якщо 2010 року ця величина становила 36 одиниць, то 2019 р. – 13, тобто у 2,8 рази менше. Щоправда, порівняно з попереднім роком спостерігаємо позитивну динаміку та збільшення вище зазначеної величини у 1,9 рази. Якщо, на початку динамічного ряду інноваційні упровадження не обмежувалися лише новими машинами, устаткуванням та апаратами, то 2019 р. – лише даними технічними засобами.

Поряд із зменшенням у кількісному плані інновацій, обсяг реалізованої інноваційної продукції (товарів, послуг) збільшився і причому суттєво. Величина росту у динаміці становила 680%. Останнє можливо пояснити тим, що реалізовані інновації були успішними і мали певний економічний зиск.

Таблиця 1

Основні показники інноваційної діяльності підприємств Хмельниччини

Показники	2010 р.	2015 р.	2017 р.	2019 р.	Відхилення 2019 р. від 2010 р. (+,-)
Кількість інноваційно активних промислових підприємств					
усього, од	60	18	8	10	-50
відсотків до загальної кількості промислових підприємств	16,9	12,3	5,7	6,6	-10,3
Витрати на інновації					
усього, тис. грн.	749588	66659,4	24552,5	15639,2	-733949
відсотків до загального обсягу реалізованої промислової продукції (товарів, послуг)	6,8	0,4	0,1	0,1	-6,7
відсотків до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції (товарів, послуг)	2320,1	52,5	88,4	7,1	-2313

Джерело: систематизовано на базі статистичної звітності Хмельниччини [5]

Не дивлячись на виключну ефективність інновацій витрати на їх здійснення в динаміці зменшилися. Так, 2010 р. вони становили 750 млн. грн., а 2019 р. – лише 15,6 млн. грн. Тобто зафіксували зменшення у 48 разів. Останнє свідчить про те, що ми зовсім забули про вдосконалення, розвиток і рух вперед.

За досліджуваний період Хмельниччина нараховувала 20 районів, 13 міст, у тому числі 6 – обласного значення, 24 селища міського типу та 1414 сільських населених пунктів. До інновацій мали відношення лише 6 міст і 3 райони. Причому воно є нестабільним і хаотичним. Так, Красилівський і Старокостянтинівський райони здійснювали інноваційну діяльність лише 2015 р. Аналогічна картина прослідковується у містах Старокостянтинів, Кам'янець-Подільський, Нетішин та Славуту. Перших два міста мали витрати на інновації базисного (2015) року, других два – 2017 р. Кращу ситуація мали у місті Шепетівка та у Теофіпольському районі. Тут витрати на інновації здійснювалися на протязі двох років. Лише місто Хмельницький регулярно вкладає кошти в інновації, але без стабільної позитивної динаміки.

Аналізуючи доходи і витрати ми прийшли до однозначного висновку, що вдала інновація є вигідною для підприємства і укріпить його становище на ринку. В майбутньому це буде базою отримання сталих позитивних фінансових результатів. Підтвердженням цього є перевищення доходів отриманих від інноваційної діяльності

підприємств над понесеними витратами. Так, 2019 р. величина останніх становила 204,3 млн. грн, а показник рентабельності мав значення 1310%.

Тому в перспективі необхідно активізувати інноваційну діяльність підприємств Хмельниччини. Це можливо зробити за умов: вдосконалення податкового законодавства в контексті сприяння інноваційній діяльності; державної підтримки інноватики та наукових розробок пов'язаних з нею; використання бізнес-інкубаторів з позиції залучення матеріально-технічної та інтелектуальної бази вищих навчальних закладів для проведення досліджень з актуальних питань (щільний зв'язок між наукою і виробництвом); створення прийнятних умов для інвесторів, як іноземних так і національних. [1, с.25]

Перелік джерел інформації:

1. Будняк Л.М. Проблеми інноваційно активних підприємств та шляхи їх вирішення. Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences, IX (44), I.: 249, 2021 Feb. P.21-25 URL: http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/hum_ix_249_44.pdf.
2. Гринько Т.В. Сутність, складові та особливості категорії «Інноваційна активність підприємств». *Інновації: практика та досвід*. 2010. №8. С. 30-32.
3. Лаврук В.В., Будняк Л.М., Лаврук О.С. Проблематика залучення інвестицій у економічну модернізацію і підвищення конкурентоспроможності тваринництва. *Агросвіт*. 2020. №11. С. 12-17 URL: http://www.agrosvit.info/pdf/11_2020/5.pdf.
4. Лаврук В.В., Будняк Л.М. Сучасний стан та завдання інвестиційного забезпечення розвитку та підвищення конкурентоспроможності галузей сільського господарства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. Вип. 2. С. 5-11. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2020/3.pdf.
5. Статистичний щорічник Хмельницької області за 2019 р. За редакцією начальника головного управління статистики у Хмельницькій області Л.О. Хамської, 2020. м. Хмельницький. 457 с.